

KESKKONNAMINISTEERIUM

Põlevkivi kasutamise riiklik arengukava 2016-2030 (eelnõu)

Maris Saarsalu

Keskkonnaministeerium / osakonna juhataja

13. november 2014

Põlevkivi arengukava 2016-2030 (1)

- Telliti uurimistöö arengukava koostamiseks (2012)
- Kiideti heaks arengukava koostamise ettepanek (Vabariigi Valitsus, aprill 2013)
- Kutsuti kokku töörühm ja komisjon
- Algatati keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) (mai 2013)
- Kiideti heaks KSH programm (Keskkonnaamet, mai 2014)

Põlevkivi arengukava 2016-2030 (2)

- KSH aruande ja arengukava eelnõu avalikustamine – 7. nov 2014 – 19. nov 2014
- KSH aruande ja arengukava eelnõu avalik arutelu – 19. nov 2014
- KSH aruande heakskiitmine
- Arengukava kooskõlastamine
- Arengukava esitamine Vabariigi Valitsusele
- Riigikogu otsus - I kv 2015

Põlevkivi arengukava 2016-2030 (3)

- Arengukava koostamise eest vastutab Keskkonnaministeerium
- Arengukava koostatakse riigieelarve seaduse alusel ja vajadus tuleneb otseselt maapõueseadusest.

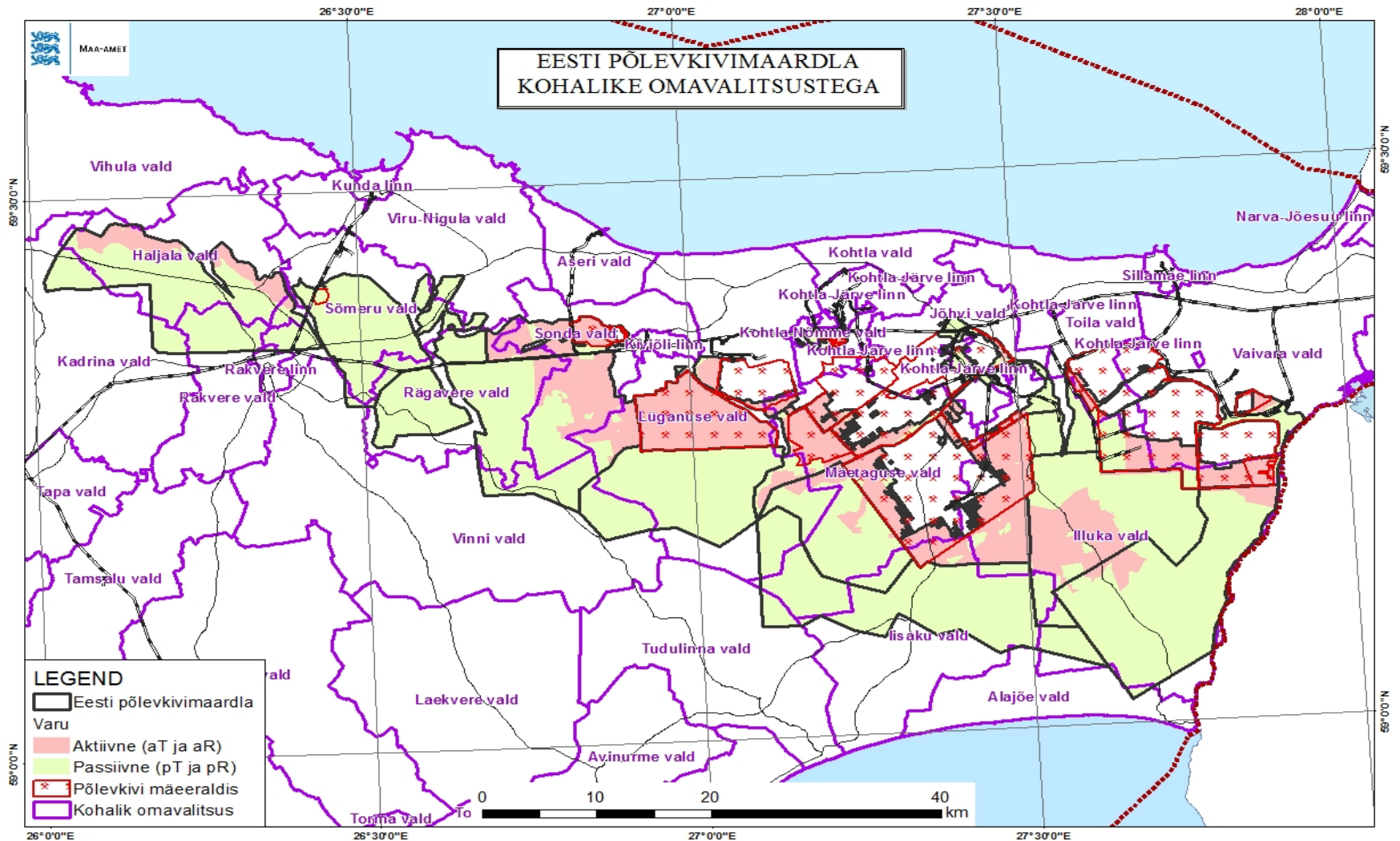
Põlevkivi arengukava 2016-2030 (4)

1. Seosed teiste valdkondade strateegiate ja arengukavadega
2. Praeguse olukorra analüüs
3. Põlevkivisektori majanduslik ja sotsiaalne tähtsus
4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia
5. Arengukava elluviimine

1. Seosed teiste valdkondade strateegiate ja arengukavadega

- Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030
- Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“
- Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“
- Energiamaajanduse riiklik arengukava aastani 2030
- Looduskaitse arengukava 2020
- jpt

2. Praeguse olukorra analüüs (1)

2. Praeguse olukorra analüüs (2)

Põlevkivi aastane kaevandamismäär

MaaPS § 25¹ – Põlevkivi aastane kaevandamismäär on kalendriaastas kõigi lubade alusel kokku maksimaalselt kaevandada lubatud põlevkivi kogus. Põlevkivi aastane kaevandamismäär on 20 milj tonni

2. Praeguse olukorra analüüs (3)

Aastase kaevandamismäära jagunemine

Loa omanik	Maksim lubatud kaevandamise aastamäär (tuh t)	Kaevandatud põlevkivi kogus (tuh t)	Osakaal lubatud aastamäärast (%)
Eesti Energia	15 010	13 123,7 (2012)	87 (2012)
Kaevandused AS		11 830,0 (2013)	79 (2013)
VKG	2 772	1 097,4 (2012)	40 (2012)
Kaevandused OÜ		2 344,4 (2013)	85 (2013)
Kiviõli Keemia- tööstuse OÜ	1 980	615,2 (2012)	31 (2012)
		755,4 (2013)	38 (2013)
AS Kunda Nordic	238	107,2 (2012)	45 (2012)
Tsement		97,9 (2013)	41 (2013)

Põlevkivi	2012	2013
Kaevandatud	13 706,2	15 027,7
Kadu	3 654,9	4 142,2
Kao %	21,1	21,6

3. Põlevkivisektori majanduslik ja sotsiaalne tähtsus

- Üleriigiline tähtsus
  - SKT (otsene, kaudne, tuletatud mõju)
  - muu
- Regionaalne tähtsus
  - tööhõive
  - maksud

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (1)

Riigi huvi

„Riigi huvi on põlevkivi kui rahvusliku rikkuse efektiivne ja säästlik kasutamine.

Riigi huvi elluviimisel tuleb arvestada keskkonnakaitselisi, majanduslikke, julgeoleku ja sotsiaalseid ning demograafilisi (sh regionaalseid) eesmärke ja riske”

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (2)

Kaevandamise ja kasutamise strateegia põhimõtted 2016-2030:

- tagada tingimused üleminekuks majanduslikult efektiivsemale ja suuremat lisandväärtust andvale ressursi komplekssemale kasutamisele ning keskkonnamõju vähendamisele, pöörates seejuures tähelepanu nii sise- kui ka välisturu vajadustele ja võimalustele
- tagada Eestile tarvilik energia varustuskindlus, kombineerides energia tootmist põlevkivi baasil taastuvenergia jt ressursidega ning muutes põlevkivi kasutamise ühtlasi keskkonnasäästlikumaks. Mitmekesistada ja moderniseerida põlevkivienergeetikat, kasutades erinevaid tootmisviise
- suunata põlevkivi kaevandamist ja kasutamist ressursisäästlikumale tehnoloogiale, arvestades kaasnevaid maavarasid ja teisi loodusressursse ning vähendades negatiivset keskkonnamõju
- eespool nimetatud põhimõtete elluviimise kindlustamiseks tuleb põlevkivivaldkonna osas edendada riiklikku haridussüsteemi ning teadusuuringuid.

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (3)

Juhtimisvahendid

- Põlevkivi kaevandamise piirmäärad
- Kaevandamislubade andmine ettevõtetele, arvestades jätkusuutlikkuse tagamise vajadust
- Majanduslike ja keskkonnakaitseliste regulaatorite rakendamine, sh põlevkivi kaevandamisest ja kasutamisest saadud tulu kasutamise suunamine
- Kaevandatud alade kasutamise suunamine
- Kaevandamise eelispiirkondade kindlaksmääramine
- Teadus- ja arendustegevuse suunamine

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (4)

Põlevkivi arengukava 2016-2030 strateegilised eesmärgid

- Põlevkivi kasutamise efektiivsuse tõstmine ja negatiivse keskkonnamõju vähendamine
- Põlevkivi kasutamise efektiivsuse tõstmine ja negatiivse keskkonnamõju vähendamine
- Põlevkivialase haridus- ja teadustegevuse arendamine

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (5)

I strateegiline eesmärk - põlevkivi kaevandamise efektiivsuse tõstmine ja negatiivse keskkonnamõju vähendamine

Mõjunäitaja	Algtase	Sihttase 2020	Sihttase 2025	Sihttase 2030
1. Allmaakaevandamise kao osakaal	29,2% (2013)	Ei ületa 30%	Ei ületa 30% (täpsustus 2020. aastal)	Ei ületa 30% (täpsustus 2025. aastal)
2. Aheraine taaskasutamine	40%	Vähemalt 42%	Vähemalt 45%	Vähemalt 50%

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (6)

I strateegiline eesmärk - meetmed:

- põlevkivivaru säästliku kaevandamise edendamine
  - Eesti põlevkivimaardla kaevandamise eelispiirkondade määramine
  - põlevkivi kaevandamise kadude vähendamise võimaluste selgitamine
- põlevkivi kaevandamisega kaasneva negatiivse mõju vähendamine looduskeskkonnale ja veevarustusele
  - hüdrogeoloogilise mudeli koostamine
  - põhjaveetaseme muutusest tingitud negatiivse mõju leevendusmeetmete määratlemine ja rakendamine;
  - veevarustuse tagamine kaevandatud aladel
  - keskkonnalubade alusel tehtud keskkonnaseire andmete sidumine riikliku keskkonnaseire andmekoguga
  - korrastatud karjäärialade inventeerimine
  - kaevandamisjätmete PVT väljatöötamine
- põlevkivi kaevandamisest tingitud jääkreostuse mõju ja pärandmõju leevendamine

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (7)

II strateegiline eesmärk - põlevkivi kasutamise efektiivsuse tõstmine ja negatiivse keskkonnamõju vähendamine

Mõjunäitaja	Algtase 2013	Sihttase 2020	Sihttase 2025	Sihttase 2030
1. Põlevkiviõli tootmise energeetiline efektiivsus, %	75,9	üle 75	üle 75 (täpsustus 2020. a)	üle 75 (täpsustus 2025. a)
2. CO ₂ eriheide väljastatud summaarse elektrienergia ja koostootmisel soojusenergia suhtes, t_{CO_2}/GWh_{e+th}	1 186	alla 1 186	alla 1 186 (täpsustus 2020. a)	alla 1 186 (täpsustus 2025. a)
3. Taaskasutatud põlevkivituha osakaal kogutekkest, %	5,2	üle 5	üle 5 (täpsustus 2020. a)	üle 5 (täpsustus 2025. a)

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (8)

II strateegiline eesmärk - meetmed:

- põlevkivi kasutamise efektiivsuse tõstmine
  - PVT arendamine ja rakendamine elektri- ja õlitootmisel
  - põlevkivi kasutamise väärtusahela pikendamise võimaluste analüüs (s.h. tekitatud jäätmed ja nende taaskasutus)
- põlevkivi kasutamisest tingitud negatiivse keskkonnamõju vähendamine
  - veekeskkonnale ohtlike ainete allikate uurimine ja kontrolli tõhustamine
  - lõhnahäiringute uurimine välisõhus
  - põlevkivi kasutamise jääkreostuse inventeerimine, analüüs ning negatiivse mõju vähendamine
  - ladestatavate jäätmete koostise ja ohtlikkuse määramine
- Põlevkivi kasutamisest tingitud mõju leevendamine ühiskonnale

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (9)

III strateegiline eesmärk - põlevkivialase haridus- ja teadustegevuse arendamine

Mõjunäitaja	Algtase 2013	Sihttase 2020	Sihttase 2025	Sihttase 2030
Doktorikraadide arv aastas, kui töö on seotud põlevkivi kasutamise või kaevandamisega või nendega seotud keskkonnamõju uuringutega	3	Mitte vähem algtasemest	Mitte vähem algtasemest (täpsustatakse 2020)	Mitte vähem algtasemest (täpsustatakse 2025)
Põlevkivi alaste rakendusuuringute kulu kõigi põlevkivialaste teadus- ja alusuuringute maksumuse suhtes	41% (521 721)	41%	41%	41%

4. Riigi põlevkivi kaevandamise ja kasutamise strateegia (10)

III strateegiline eesmärk - meetmed:

- põlevkivialane teadus- ja arendustöö
  - põlevkivivaldkonna sisulise programmi koostamine, mis on integreeritud eri TA programmidesse
  - väliskulu arvestamise meetoodika väljatöötamine ja analüüs
- põlevkivialane õppetöö
  - ülikoolide ja kõrgkoolide õppekavade täiendamine/uuendamine
  - spetsiaalse põlevkivi õppemooduli loomine
  - koostöö tõhustamine ülikoolide, kõrgkoolide, KOV-de ja erasektori vahel

5. Arengukava elluviimine

- Juhtimisstruktuur
- Maksumuse prognoos

KESKKONNAMINISTEERIUM

Täna!

Maris Saarsalu

Maris.Saarsalu@envir.ee

<http://www.envir.ee/et/polevkivi-kasutamise-riikliku-arengukava-2016-2030-koostamine>